

Jesenske slike.

I.

oli v jug, v krajfne cvetne
Moj krilati duh bití,
Tam življenje se v lepoti
Z dnevom vsakim prerodí.

Oh, severa vihre básne
Zdaj po naših krajih vró,
S smrtnim dihom usmrtilé
Lepo nam naravo so.

Tožnost mi sréc navdaja,
Ko stvarjenje vse molčí,
Ko umrle so cvetíce
In več petja čuti ní.

Oj, v deželah lepih solnčnih
Ptičice so naše zdaj,
Tam nam kličejo vesele
Srčni svoj pozdráv nazaj.

II.

Róžic sem vzgojil si belih,
Poln jih bil je vrtec moj,
Prišel pa je piš ledeni,
Ter mi vse končál nocej.

Nežne glávce zvenéle
Tu ležé na zmrzlih tleh,
Sap ledenih pa iz logov
Čuje drzen se posméh.

Le hrumite sape divje
Po naravi mrtvej zdaj,
Saj v oblast je ona dala
Polje vam in vrt in gaj.

Skoraj bo pa južni vetrec
Vam nasproti spet privél
In življenje si v naravi
Novo vzbujati začél.

III.

Mej grobovi sam stojím,
Zapuščeno zrém gomilo,
Solznim okom jo motrím:
Notri spava srce mило.

Róžic ní, zelenja ní,
Vse mrazovi so končali,
Ni še dolgo, kar še vsi
Cveti so ponosno stali.

Kar je grob hladán vzgojíl,
Smrtnej je zapalo sili,
Ves ponos, ki dan mu bil,
Zdaj trohni na tej gomili.

Pa kakó bi mogla tú
Moč življenja se razviti,
Kder kraljuje duh mirú
In vse mrtvo mora biti.

Savo Zorán.

×

Mož - beseda.

ar pošten človek obljubi, to mora tudi izpolniti, zato pričakujemo, da poštenega moža beseda toliko velja, kakor prisega. To je pomen prigovora: mož-beseda. Kdor dane besede ne izpolni, ta ni mož-beseda. Kako se obnaša mož, ki vé, kaj pomeni mož-beseda, pokazal nam je slavni francoski general Cambronne, jeden najboljših vojskovodij Napoleona I. Cambronne je bil 1765. l. desetenik v Nantesu. Bil je še mlad, vroče krvi in zeló udan pijači, zato se ni čuditi, da je večkrat kaj takega storil, kar njegovim zapovednikom ni bilo po volji. Nekega dne je zapovedujočemu častniku dal zausnico, ter je bil zavoljo tega od vojaškega sodišča k smrti obsojen. Njegov polkovnik, ki je poznal odločnost, srčnost in dobro glavo mladega obsojenca, poskusil je vse, da bi ga otel smrti. To se mu je tudi posrečilo, pa samó pod tem pogojem, ako se Cambronne nikdar več ne opijani.

S pomilostilnim pismom v roki je šel polkovnik v vojaško kaznilnico ter dal obsojenega desetnika préd-se poklicati. Cambronne videč svojega polkovnika, bil je zelo ganen ter je dejal: „Vem, gospod polkovnik, da sem se hudo pregrešil ter bodem po ostrih vojaških postavah moral svojo pijanost in neposlušnost s smrtjo plačati, ali vendar prosim, da mi vse oprostite, ker od sreča obžalujem vse, kar sem storil.“

„Umr! ne bodeš, prijatelj; jaz te dobro poznam, in o!eti te hočem smrti. Da-si težavno, izprosil sem ti vendar pomiloščenje, pa samó s to pogodbo, da se nikdar več ne opijaniš.“

Cambronne, ves iznenadjen, pogleda polkovnika, potem povési oči in prav hladnokrvno odgovori: „Škoda, tega pogoja jaz izpolniti ne morem, ker sem pijači preveč udan.“

„Nu potlej se pa odpovej vinu,“ reče polkovnik.

„Oj to je težavno,“ odgovori desetnik. „Nič več vina piti, niti kapljice ne, in nikdar več — in če to tudi obljubim, kdo stoji dober za to, da obljube ne prelomim?“ „Tvoja beseda je meni dovolj. Jaz vem, ako ti kaj obljubiš, izpolnil bodeš, ker si bil vedno mož-beseda.“

Toliko zaupanja bi si ne bil desetnik nikoli nadejal. Pred polkovnikom vzdigne roko k višku in priseže: „Bog vsemogočni me sliši, kar zdaj obljubim: v svojem življenji nikdar več ne pokusim kapljice vina! Ali ste s tem zadovoljni, gospod polkovnik?“ „Zadovoljen sem,“ odgovori polkovnik. „Jutri bodeš zopet prost; bodi zvest vojak in vedno pripravljen za domovino žrtvovati življenje, katero zdaj tebi daruje.“

Cambronne je bil od tega časa ves drugačen človek, in zavoljo svojih lepih zmožnosti je postal v kratkem času general. V bitki pri Waterloo je zapovedoval starej cesarskeji gardi ter se tako srečno obnašal, da še zdaj slovi mej francoskim ljudstvom kot najpogumnejši junak.

V svojih starih dneh se je odpovedal vojaškemu življenju ter ljubljen in spoštovan živel v Parizu sam zá-se.

Tudi njegov bivši polkovnik se je bil podal v zasluženi pokoj.

V Parizu sta se po dolgem času zopet našla. Polkovnik, videč Cambronna, razveselil se je takó, da ga je povabil k obedu in posadil na častno mesto mej najodličnejše visoke goste, ki so bili tudi njemu na čast povabljeni.

Pri obedu je natočil polkovnik svojemu prvemu gostu kupico najboljšega starega vina. „Kaj pa delate?“ vpraša ga general.

„To je najboljša starina, kakeršne v Parizu izvestno ne dobite; le pokusite, in pritrdili mi bote.“

„Kaj?“ zakriči Cambronne, naglo vstane ter po mizi udari, „kaj? jaz naj bi to pijačo pokusil? Gospod polkovnik, ali ne veste, kaj je mož-beseda? Ali ste vže pozabili, kar sem obljubil? Ali mislite, da jaz tako malo spoštujem besedo, katero komu dam? Od ónega trenutka, ko sem vam zastavil svojo besedo, še ni okusil moj jezik kapljice vina in ga tudi ne bode. Jaz sem to obljubil in kar obljubim, to mi je sveto. Mož-beseda veljá.“ Vsi so občudovali poštenega generala in mu še večje spoštovanje skazovali, ker je svojo besedo tako spoštoval. Kako bi pač lepo bilo, ko bi vsi svoje obljube tako držali ali pa vsaj resno voljo imeli, držati je. Resna volja vse premaga! To je dovolj jasno pokazal general Cambronne.